

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΛΤΕΥΧΟΣ 33\ Euro 7,5

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

030 ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΛΟΓΟΥ Στάθης Κουτσούνης

ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Στάθης Κουτσούνης

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΟΥΜΑΝΙΔΗ

1. Πώς λειτουργεί η καθημερινότητα στη γέννηση του έργου σας; Μήπως γίνεται δημιουργική αφορμή ή μέρος του περιεχομένου του;

Ακόμη και η φαντασία αποτελεί μέρος της καθημερινότητάς μας. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί παρά η καθημερινότητα να λειτουργεί ως αφορμή για τη συγγραφή. Όχι βέβαια τα γεγονότα αυτά καθαυτά, αλλά η άλως τους, αυτό που μένει όταν διυλιστούν στο σκοτεινό εργαστήριο της σκέψης, των αισθημάτων και των αισθήσεων. Αυτούσια τα περιστατικά δεν έχουν καμιά σημασία για το έργο μου, μ' ενδιαφέρει όμως πολύ η αίσθησή τους, το ίχνος που αφήνουν καθώς περνούν απ' τη ζωή μου —αυτά ακριβώς τα στοιχεία είναι που αξιοποιούνται καλλιτεχνικά.

2. Υπάρχει κάτι που ακόμη δεν το «αγγίζετε» με την τέχνη σας και επομένως αποτελεί επιδιωκόμενο στόχο σας;

Θα έλεγα, με κάποια υπεροψία ασφαλώς, ότι επιδιωκόμενος στόχος είναι το άφατο· αυτό που δεν έχει ειπωθεί, που δεν έχει γραφτεί. Από γεννησιμιού της η ποίηση ασχολείται με 4-5 βασικά θέματα, όλα τα άλλα είναι παραλλαγές ή διαφορετικές οπτικές αυτών των θεμάτων. Παρότι λοιπόν παρθενογένεση στην τέχνη δεν υπάρχει, πιστεύω πως βρίσκεται κάπου ένα θέμα ή μια παραλλαγή, μακριά πολύ από τα πεπατημένα, που κανείς ακόμη δεν έχει αγγίξει· ή ένας ολότελα καινούργιος τρόπος για να παρουσιάσει κάποιος τα πράγματα. Ο κόσμος μας, κυρίως όμως η γλώσσα μας —και η ποίηση είναι γλώσσα κατεξοχήν— αποτελεί απειρία συνδυασμών, είναι επομένως ανεξάντλητη. Κάθε ποιητής, νομίζω, ονειρεύεται ή, θα έλεγα καλύτερα, τείνει, και μάλιστα με τελειοθηρική διάθεση, σε μια πρωτοτυπία από πλευράς και μορφής και περιεχομένου, που δεν μπορεί παρά να παραπέμψει στο άφατο· το οποίο μάλλον δεν υπάρχει, ωστόσο εμείς το επιδιώκουμε.

3. Η Ιστορία τι είναι για σας; Μάθημα, σπουδή ή ανυπόφορο φορτίο; Ή μήπως κάτι άλλο;

Σίγουρα όχι ανυπόφορο φορτίο. Είναι γνωστό ότι στα ιστορικά γεγονότα υπάρχει μια ενδελέχεια, ως εκ τούτου η σπουδή τους θα μπορούσε υπό την ευρεία έννοια να αποτελέσει ένα ουσιαστικό μάθημα. Κι αυτό γιατί όσο ζούμε είμαστε φορείς της ιστορίας, και η γνώση του παρελθόντος μπορεί να μας δείξει καλύτερους δρόμους για το μέλλον. Η ρήξη ωστόσο και το καινούργιο είναι τα ζητούμενα· αρκεί το καινούργιο να πηγάζει από την αφομοίωση και την αυθεντική βίωση των νέων δεδομένων.

4. Και ο θάνατος; Τι θέση κατέχει στη ζωή και το έργο σας; Ποιος από τους θανάτους σας απασχολεί —αν σας απασχολεί— ο βιολογικός ή ο πνευματικός;

Ο θάνατος, θέμα που απασχολούσε ανέκαθεν και απασχολεί πάντα τον άνθρωπο, αποτελεί βασικό θέμα και της ποίησης. Όχι τόσο ο βιολογικός θάνατος, που απασχολεί τους περισσότερους, αλλά ο θάνατος σε όλες τις μορφές του. Γιατί ο βιολογικός είναι απλώς μια από τις πολλές εκφάνσεις του θανάτου. Η φυσιολογική έκπτωση που οδηγεί έναν ζώντα οργανισμό στο μαρασμό και εν συνεχεία στην ανυπαρξία είναι βεβαίως ένα ενδιαφέρον φαινόμενο, που δεν αφήνει αδιάφορο ούτε τον ποιητή. Ωστόσο, ο ποιητής ενδιαφέρεται περισσότερο για τους μικρούς ή μεγάλους καθημερινούς θανάτους, για το

θάνατο που συντελείται όσο ο άνθρωπος ζει ακόμη. Για παράδειγμα η φθορά σε κάθε επίπεδο ή η αδυναμία έκφρασης ενός καλλιτέχνη αποτελούν μορφές θανάτου, που συν -κινούν πολύ έναν ποιητή. Εδώ εντάσσεται και ο πνευματικός θάνατος, που οπωσδήποτε ως δημιουργός μας απασχολεί περισσότερο.

5. Δώστε μας μια εικόνα του τρόπου με τον οποίο δημιουργείτε. Ακολουθείτε μήπως κάποια μέθοδο; Κι ακόμη, υπάρχει κάποια θεματική προϋπόθεση από πριν ή το έργο προκύπτει συχνά στην πορεία... μέσα από τη δημιουργική διαδικασία;

Οι θεοί δίνουν βεβαίως την πρώτη λέξη, όπως έλεγε ο Valéry. Αμέσως μετά ξεκινάει ο αγώνας και η αγωνία του δημιουργού να μεταπλάσει αυτή τη λέξη σε ποίημα. Σταθερή μέθοδος δεν υπάρχει, αν εξαιρέσουμε τη χρονική ανάγκη της καταστάλαξης στο ποιητικό εργαστήριο, της βίωσης δηλαδή του εν γενέσει ποιητικού γεγονότος. Από κει και πέρα το ποίημα σε οδηγεί μόνο του. Ενίοτε σε βγάξει εντελώς έξω από το δρόμο που υποτίθεται ότι έχεις χαράξει. Άλλες φορές εκτροχιάζεται και τραυματίζεται, και —ανάλογα με τη σοβαρότητα του τραυματισμού— μένει για πολύ ή λίγο καιρό παροπλισμένο, στο κρεβάτι, στην αναμονή, για να ανακτήσει δυνάμεις και να ξεκινήσει πάλι, ώστε γερό και υγιές να πορευθεί στην τέχνη· μπορεί όμως να υποστεί ακόμη και ανήκεστο βλάβη, οπότε καταλήγει... στον κάλαθο των απορριμμάτων —συναισθηματισμοί εδώ δε χωρούν. Καλύτερα στον κάλαθο, παρά ελλειμματικό και προβληματικό στην ποίηση. Αυτό που επίσης θέλω να προσθέσω είναι ότι τα ποιήματά μου έχουν μια τάση να γίνουν πατροκτόνα. Κι αυτό ακριβώς είναι που πιστεύω: ότι όταν το καταφέρνουν αυτό, μάλλον πετυχαίνουν στη ζωή τους.

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΙΗΣΗ

1987 Σπουδές για φωνή και ποίηση

1991 Τρύγος αματίων

1998 Παραλλαγές του μαύρου

2004 Η τρομοκρατία της ομορφιάς

ΠΕΖΑ

2003 Η Μέριλιν της Ακράτας (Στο συλλογικό τόμο: 7 διηγήματα)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Σοφοκλέους, Αντιγόνη-Φιλοκτήτης Εισαγωγή: Στάθης Κουτσούνης, Μετάφραση: Χρίστος Τσάγκας, 1999

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Στάθης Κουτσούνης γεννήθηκε το 1959 στη Νέα Φιγαλία Ολυμπίας. Σπούδασε νομικά και φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθώς και κλασική μουσική. Ζει στην Αθήνα και εργάζεται στην Ιδιωτική Μέση εκπαίδευση. Στα ελληνικά γράμματα εμφανίστηκε το 1987 με τη δημοσίευση τεσσάρων ποιημάτων του στο τεύχος 10 του περιοδικού «Νέες Τομές». Έκτοτε έχει εκδώσει διάφορα βιβλία, ενώ παράλληλα συνεργάζεται με εφημερίδες και λογοτεχνικά περιοδικά, όπου και δημοσιεύει κριτικά δοκίμια, φιλολογικές μελέτες, επιστημονικά και εκπαιδευτικά άρθρα, βιβλιοκρισίες και άλλα κείμενα. Ποιήματά του έχουν περιληφθεί σε ανθολογίες και έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά. Είναι μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων.